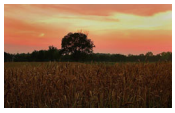

Сепаратисти Војводине и Европска унија припремају поделу Србије. На реду су и друге земље

Известилац Европског парламента за Србију Јелко Кацин још је крајем октобра 2010. године изразио вољу Брисела о питању евроинтеграције Србије и „проблему Војводине". Он је изјавио да Србија мора бити спремна за реализацију тешких домаћих задатака које ће јој поставити Европска комисија - реформисање правосудног система, давање веће слободе медијима и решење проблема Војводине. По мери напредовања ка заветном циљу, домаћи задаци ЕУ ће постајати све тежи - а све за то да се „ојачају проевропске снаге". Према речима Кацина, најтеже предстоји на крају - генерална провера спремности Србије да прихвати евроинтеграцију треба да покаже постојањем „продора у свести".

Као што је познато, Брисел истиче два основна услова за пријем Србије за члана ЕУ. Први и главни услов јесте изручење суду Ратка Младића и Горана Хаџића, који се означава као услов свих услова, и подела Србије на неколико еврорегиона. Кацин је такође позвао српско руководство „да побољша односе између Београда и Приштине, Београда и Сарајева, Београда и Новог Сада". [1] Привлачи пажњу логички низ, у коме се Војводина ставља наспрам Србије. Стиче се утисак као да је реч управо о две државе: 23 од 27 држава чланица ЕУ признаје Косово као независну државу, БиХ је таква, и присуство Новог Сада у том низу има карактер отворене демонстрације тезе да у перспективи (по свој прилици, не тако далекој) Нови Сад треба да, слично Приштини и Сарајеву, постане престоница независне државе.

ПОЧЕТАК ИЗ 1992.

Аргументацију за даље рашчлањавање Србије војвођански сепаратисти и њихови међународни покровитељи изводе из закључака Међународне конфернције о бившој Југославији (из краја августа 1992. године, Лондон). Тада је усвојена декларација у којој је стајало: „Сви учесници треба да извршавају преузете обавезе. Нарочито Србија и Црна Гора. (...) Оне су се обавезале да ће прекинути интервенцију на граници са Босном и Херцеговином. (...) Грађанима Косова и Војводине вратити сва грађанска и уставна права и гарантовати поштовање грађанских права становницима Санџака". То јест,

границе Србије означене су у Лондону још тада, 1992. године. У противном, припретили су учесници конференције (међу њима су били Генерални секретар УН, представници пет сталних чланица Савета безбедности УН, 12 чланова Европске заједнице, СР Југославије и четири бивше југословенске републике, суседних земаља, Канаде, Јапана, Турске, Саудијске Арабије, ОЕБС, ОИК и Међународног црвеног крста) - Савет безбедности УН ће применити драстичне санкције, које ће довести до потпуне изолације Србије и Црне Горе. [2] Према томе, Конференција је мимо уставних норми Србије одлучила да су Косово и Војводина, исто као и шест осталих југословенских република, конститутивни делови југословенског федерализма.

Потом су наведених шест република постале самосталне државе. Косово се, уз свесрдну западну подршку, сада бори за учвршћивање своје независности а на реду су Војводина и Санџак.

Заједничко сепаратизму косовског, војвођанског и санџачког типа јесте метод примене двоструких стандарда, промовисан са Запада. На пример, одбацују се други међународни споразуми, поред осталог чак и одлука Бадинтерове комисије из 1992. године (по којима се федеративним републикама бивше СФРЈ признаје суверенитет, а у својству међународних граница признају унутрашње административне границе у тренутку распада). Питање Војводине до данас се проглашава нерешеним. Од могућих варијанти решења предлажу се три: „унутарсрпска варијанта" - давање суштинске аутономије; подела - присаједињење северног дела Војводине (где већином живе Мађари) Мађарској, и преовлађујућа варијанта - одвајање целе Војводине као завршни акорд у распаду бивше Југославије. Притом се дају обећања да ће се „поштовати права мањина". [3]

Са аспирацијама на формулу „примат људских права над суверенитетом државе" и удаљавајући се од одлука Конференције, сепаратисти изјављују: Србија је фактички федерација, у којој Војводина ужива конститутивни субјективитет; грађанима Војводине треба вратити њихова уставна права (то значи дати Војводини статус федеративне јединице, односно федеративне републике, која се налази у саставу Србије). Обратимо пажњу да у случају Војводине, за разлику од Санџака, није реч о аутономији, већ о „праву" Војводине на самоопредељење, одвајање и независност. [4]

Србија, према тврђењу војвођанских сепаратиста, није испунила „основне договорне услове", наведене у формулацији Резолуције декларативног карактера Војвођанске скупштине „О присаједињењу Краљевини Србији" (КСХС) од 25. новембра 1918. године, којом се Војводини гарантују „слобода, равноправност и прогрес". Србија је, као, два

пута кршила преузете обавезе у време Слободана Милошевића, који је 1988. године „прекршио Устав из 1974. године" укинувши аутономију Војводине и усвајањем Устава из 2006. године, према коме је Војводина постала „подређени субјект". Апологете сепаратизма на задовољава ни Статут Војводине, усвојен 2009. године, чак ни могућност повратка на ситуацију из 1974. године. Сепаратисти желе више и у томе имају отворену подршку Европске Уније. На пример, у другој половини 2011. године предлаже се отварање специјалне канцеларије Војводине у Бриселу, а „попуњавање аутономије" садржајем ће контролисати опуномоћени представници Европског парламента. То ће реално значити, као и у Санџаку и на југу Србије, повећање удела представника националних мањина у полицији и органима правосуђа. Курс у том правцу заузео је Шанфор Егереши, председник Скупштине Војводине.

ИЗМЕНА УСТАВА ИЗ 2006.

Препреку за децентрализацију и регионализацију Србије представља њен Устав из 2006. године, који треба - на то позивају - што је могуће пре укинути, вероватно после спровођења ванредних избора. А као аргументација се наводи нејасна и далека од суштине питања типа „брига о грађанима Србије", „који се у свакодневном животу суочавају са тешкоћама, пошто им важећи Устав не дозвољава да управљају сопственим животом". Препреком за „бољи и квалитетнији живот" проглашава се постојање централизоване државне власти. А залогом за успех - појављивање трећег, регионалног нивоа власти, упоредо са централном и локалном, која треба да постане алтернатива „сукобу интереса централне и локалне власти". [5]

Припрема јавног мнења треба да уђе у нову фазу отварањем дебата за разматрање нацрта платформе уједињених региона Србије, коју је покренула партија Уједињени региони Србије (УРС) на челу са Млађаном Динкићем. Нацрт претпоставља поделу Србије на седам области, стварање Већа региона (35 чланова), смањење броја посланика српске Скупштине на 200 људи и прелазак на комбиновани изборни систем, који већ постоји у Војводини. Активну подршку УРС добија од стране званичног Београда по одлуци којом је 26. марта 2009. године створена Канцеларија Националног савета за децентрализацију Републике Србије. У задатке Савета улазе израда „Стратегије децентрализације (читај: рашчлањавања - А.Ф.)" земље, а за шефа Савета именован је нико други до Ненад Чанак, који воли да замајава публику „издавањем" мађарских пасоша, паролом „Срем је Хрватска" и издавањем у Србији листа „Децентрализатор".

Мађарски сепаратисти у Војводини уживају пуну подршку свог природног, „крвног" савезника - Мађарске. А покровитељ им је и Брисел, који делује, поред осталог, преко

Фонда Европски послови. Фонд финансира Програм прекограничне сарадње Србија-Мађарска, у који је уложено преко 12 милиона евра. Паралелно се лобира и за пројекат „Дунавска стратегија развоја", чија кулминација треба да буде формирање Дунавског макрорегиона. Такве су перспективе еволуције „војвођанског питања".

У мају 2010. године Мађарска је донела закон о двојном држављанству за Мађаре из суседних земаља. Закон ступа на снагу од 1. јануара 2011. године. Закон ће обухватити 3,5 милиона Мађара, који живе у Румунији, Словачкој, Србији, Хрватској, Украјини и Аустрији.

Лидер Савеза војвођанских Мађара Иштван Пастор вешто негира политички значај те мере, али једна од Мађарској суседних земаља - Словачка - већ је реаговала на ту законодавну меру веома оштро: закон је подвргнут оштрој критици све до обећања да ће словачким Мађарима, који узму мађарско држављанство, бити одузето словачко. [6]

У Војводини су већ формиране групе политичких активиста, које су спремне да на миг Будимпеште и уз подршку власти ЕУ, реализују план иступања те покрајине из састава Србије. Међутим, надањима да ће „регионализација" земље, докусуривање „атавизама суверенитета" донети Србима комад „великог европског колача" није суђено и да се остваре. О томе говоре драстичне диспропорције развоја земаља и региона у самој ЕУ. Довољно је погледати примере Валоније и Фландрије, севера и југа Италије итд. У случају Србије вештачки створени „еврорегион" ће култивисати исто тако вештачки „регионални идентитет" преношењем функција власти и управљања на наднационалне бриселске институције.

Превод: Рајко Досковић

(Фонд стратешке културе)

---

[1] http://www.slobodnavojvodina.org/index.php?option=com_content&view=article&id=680:srbiju-oekuju-sve-tei-zadaci&catid=54:prenosimo&Itemid=67

[2] http://www.slobodnavojvodina.org/index.php?option=com_content&view=article&id=660:punoletstvo-neispunjenih-obaveza-prema-vojvodini&catid=54:prenosimo&Itemid=67

[3] http://www.slobodnavojvodina.org/index.php?option=com_content&view=article&id=361:pravo-vojvodina-na-samoopredeljenje-i-nezavisnost&catid=41:politika&Itemid=55

[4] http://www.slobodnavojvodina.org/index.php?option=com_content&view=article&id=660:punoletstvo-neispunjenih-obaveza-prema-vojvodini&catid=54:prenosimo&Itemid=67

[5] http://www.nspm.rs/hronika/vladimir-ilic-donosenje-novog-ustava-prvi-zadatak-sledece-vlade.html

[6] http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/od-madjarskog-pasosa-samo-emotivna-korist_191803.html